

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Fieca una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 6.

Brasiovu, 1 Februaru, 20 Ian. 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Date statistice.

III. Anu aruncatu o cautatura in institutelu de crescere si invetiamentu ale popóraloru monarchiei; dati se aruncamu si asupra locurilor de prinsóre si de pedepsire a ómeniloru rataciti dela legile morale si civile, vinovati si criminali. Credu ca cifrele pe care le voiu scóte aici voru poté sierbi de un'a din acelea note caracteristice, dupa care cineva se si póta forma judecat'a sa in o privintia séu alta. Imi pare numai fórte reu, ca statistic'a cea noua coprinde date de casuri criminale din tóte celalalte provincii ale monarchiei, numai din Transilvani'a nimicu, pe semne pentruca de acolo nu s'a impartasitu la timpulu seu unu asemenea conspeptu interesantu si plinu de invetiatura. Ci dóra va da Ddiu cá cineva se'ti trimita unu asemenea conspeptu si din Transilvani'a. Intr'aceea se vedemu casurile de crime din tóte celalalte tieri; cititorulu apoi le póte aplica la numerulu poporimii consemnata in art. I.

In decursulu an. 1863 au statutu in monarchi'a austriaca (afara numai de Transilvani'a) sub cercetare criminala cá acusatati pentru crime (crimina, Verbrechen) 57.900 persóne. Dintre acestea 6599 au fostu absolute precum se dice ab instantia, adica din lips'a marturiiloru de ajunsu, eara 2364 au fostu liberate cu totulu, pentruca li s'au adeveritu nevinovati'a. Crimele comise au fostu incependu dela prodiutiunea de maiestate (Hochverrath) si vatamarea de maiestate pana la cele mai comune, precum e furtulu, calumni'a (clevetirea) s. a. cu totulu 35 feluri (species). S'au condegnatu la pedepse earasi, felurite adica dela temnitia rea in féra grele pe 6 luni treptatu pana la 20 de ani, eara 87 insi pe viétia si 117 insi la mórte, dintre carii inse 61 au fostu pardonati de monarchulu, cu totulu 33.536 insi.

Acei criminali condegnati se impartu dupa tieri asiá: Austri'a de diosu 2720. Austri'a de susu 728. Salisburg 223. Stiri'a 1344. Carinthi'a 330. Carnioli'a 525. Triestu, Göröz, Gradisca, Istri'a 619. Tirolu et Vorarlberg 707. Boemi'a 3535. Moravi'a 2006. Silesi'a 475. Galiti'a 3559. Bucovin'a 351. Dalmati'a 309. Regatulu Lombardo-venetianu 1297. Ungari'a 13.917, Croati'a et Slavoni'a 881.

Dupa secsu au fostu condegnati 28.898 barbati si 4638 femei.

Presupunendu cumca pe cititorii Gazetei va interesa din tóte mai multu cifr'a criminaliloru din Ungari'a, vinu a observa, ca intre 4 proditori de maiestate, 145 vatamatori de maiestate, nu este nici unulu de in Ungari'a; eara intre 6 vatamatori de unii membrii ai casei domnitóre, numai 1, intre 571 conturbatori de liniscea publica nu e nici unulu, eara intre 76 revolutionari si rebeli*) numai 5 insi sunt din Ungari'a; din contra din 310 spergutori de locuintie sunt 122 ungureni, eara omoritori (Mörder) 359, ucigasi 587, schilavitori de ómeni 2445, tetiunari (carii punu focu) 133, furi (Diebe) 7916, instrainatori de bani publici (cá deregatori s. a.) 307, lotrii (hoti, talchari = Räuber) 367, insielatori 492, bigami 16, calumniatori 10 si asiá mai de parta inca si alti criminali pana la sum'a arataata sunt totu ungureni.

Voiti se óunósceti pe criminalii condegnati inca si dupa confesiuni? Au fostu romano-catolici 24.271, greco-catolici (uniti) 2702, greco-resariteni (neuniti) 1691, evangelicu de ambele confesiuni 3839, de alte confesiuni crestine 11, israeliti 1015 insi.

Dupa confesiuni se vinu criminali pe Ungari'a: 7544 r. catolici, 1172 gr. catolici, 933 gr. resariteni, 3577 evangelicu, 10 de alti crestini, 610 evrei.

Aceaste cifre le potu tiené dinainte si acei besericani, carii se cërta pentru dogme intru nimicu precepute de poporu, eara moral'a lui o dau uitarii.

*) Aufstand und Aufruhr.

Inse afara de crime se mai comitu inca si delictu (Vergehen), precum e revolt'a (Auflauf) locala, amestecarea insoctati secrete, aciatirea la nesupunere, iritarea in contra nationalitatiloru si confosiuniloru, defaimarea publica a casatoriei, a familiei si a proprietatii, deschiderea séu stricarea mormentelor, tienerea de arme fara licentia, vatamarea proprietatii literarie si artistice, crida din usioratatea mintii, camataria, vatamare de onóre, vatamarea moralitatii prin scrieri s. a. Delictu de acestea s'au comisu in an. 1863 prin 2192 insi, dintre carii 1969 au fostu barbati, eara 223 femei; eara dupa confesiuni au fostu 1843 r. catolici, 47 gr. catolici, 38 gr. resariteni, 105 evangelicu, 158 israeliti, 1 nu se mai scia de ce relege a fostu.

Cartea legiloru mai óunóscu in Austri'a si in alte tieri europene inca si alte fapte ómenesci, pe care le supune la pedepse si care se numescu simplu calcari de legi (Uebertretungen), escesuri d. e. in contra liniscei publice si a ordinei, in contra instituteloru si dispusetiuniloru publice, in contra datorintieloru unei deregatorii publice, a securitatii de viétia si sanatate ómenesca, de proprietate, onóre, moralitate, adica nelegiuri, care se facu mai multu numai de negrija séu din usioratatea mintii.

Invinuti de acestia stetera in cercetare 139.447 insi. Din aceia fusera pedepsiti cu arestu dela 8 dile pana le 6 luni, séu in bani, séu cu perderea de vreunu dreptu, séu si trupesce 79.574 barbati si 14.473 femei, si earasi din toti aceia pedepsa trupesca luara 13.859 insi. 5795 fusera liberati ab instantia, eara 5999 aflati fara vina si liberati.

Ei, dara mai avomu inca o clasa de ómeni pedepsiti, éra aceia sunt prevaricanti séu calcatorii de legi financiale (accise, vami, sare, tabacu, loteria, posta, pulberu de pusca, timbru, negutiatoria desagariloru séu cercelariloru = Hausierer etc.). De acestia au caditu la an. 1862 in cercetare din 1861 alti 49.779. Din toti inse séu pedepsitu pe an. 1862 catu in bani, catu cu perderea marfii séu cu arestu, in prima instantia numai 16.359, dela carii au intratu ca glóba (amenda in bani) si in marfa 1.583.139 fl. v. a.; eara 43.045 insi au remasu sub cercetare si pe an. 1863, eara ceilalti au scapatu care cum au potutu.

Aici vine insemnata si Transilvani'a cu 1514 prevaricanti pedepsiti cu 82.262 fl. v. a. in prima instantia. — Ungureni 2969 insi cu 661.469 fl. v. a.

In a dou'a instantia au fostu pedepsiti 948 insi cu 144.364 fl. v. a. Din acestia ardeleni 59 cu 8820 fl. v. a. — Ungureni 122 cu 11.359 fl.

Despre cei condegnati in prinsorile militare (Stockhäuser) ne lipsesou datele cu totulu.

Asemenea nu se póte afla nici numerulu aceloró ómeni, carii cadu preste anu in prinsori numai politienesci, care numeru inse trebuie se fia mare.

Nici numerulu detienutiloru in aresturile comunale si anume in ale comunelor cetatiene si orasiene nu e consemnata nicairi, din cauza mai vertosu, ca fiindu aceleasi multu pucinu autonóme, nu le prea pasa multu de numeraturi si teneri in evidentia. — —

Nici numerulu celoru arestati pentru datorii de bani in poterea sentintiei tribunaleloru civile nu ne este cunoscutu.

Cea ce mai aflamu de siguru dupa date autentice este, ca in 31 Dec. 1862 se aflá numai in temnitiele tribunaleloru din tierile germano-slave si italianesci cá condegnati prin sentintie 18.172 barbati si 3132 femei, a caroru intretinere au costatu 3 milióne 41.574 fl. v. a.!

Cati arestanti au mai fostu prin celalalte prinsori, precum si in tóte prinsorile cele numeróse ale Ungariei, Transilvaniei, Croatiei si Slavoniei, se póte numai combina din multimea cifreloru impartasite in acestu articulu. Destulu atata, ca locurile de arestu, prinsori, temnitie, puscarii, case corectionale, case de munca grea si ce mai sciu eu cate alte locuri de pedepse, sunt preste totu impoporate binisioru.

Lipsindume de placerea de a intinde la comentarii asupra

acestoru cifre, incheiu extractulu meu cu acea rogare catra cititori, cá aplicarea practica pe care nu o am facutu eu astadata, se o implinésca dumnealoru dela sine, eara anumitu aceia carii sunt chiamati a conduce societatea, se nu'si pregete a petrunde la partile oangrenate a le ei si se le oaute medicin'a.

G. Baritiu.

Senatulul imperialu.

Siedinti'a 22.

Cestiunea bugetului ocupà pana acum tóta situatiunea politica interna, dar' acum i se mai adause inca si cestiunea constitutiunei, ceea ce încórda multu atentiunile. — In siedinti'a 22 din 23 Ian. se si facù propunerea, in cestiunea constitutiunei. Dr. Giskra cu conecii sei propuse ad. casei, cá din plenulu ei sese aléga un'a comisiune de 9 membri, care se repórtese casei, despre dechiararea ministrului Plener in siedinti'a din 21 (vedi si Nr. 4) candu dise, ca „chiaru si candu ambele case s'ar' intalni la vre unu conclusu, regimulu va trage acelea concluse in profund'a s'a consideratiune, inse potere normatória nu le póte dá.“ — In siedinti'a viitória se va intemeiá acést'a propunere, si priminduse incordarea opozitiunii facia cu regimulu starea póte deveni fórte critica, póte ca si la desfacerea casei. —

Dupa acést'a propunere se trecù la ordinea dilei, la cetera reportului comisiunii de controla pentru detoriele statului si se primesce indata si propunerea, cá detoriele de depusu se se aplanese séu escoficiese cu totulu si reportulu respectivu s'a si predatu comitetului de finantia. Dupa acestea, mai urmà si unu feliu de demustratiune, ca se scolà dep. Skene si propune, cá inalt'a casa se areta expresiunea multamirii com. de controla pentru dovedit'a ei activitate cu semnu redicarei, si cas'a se scolà dimpreuna cu ministrii. — In fine referatulul comitetului de petitiuni ocupa una mare parte a siedintiei. ca se propuse liberarea lui Langievicz (capulu insurgentiloru poloni, candu se incepù revolutiunea) din prinsórea de internare, care se dechiarà de nedreptate flagranta, fienduca nu e numai internatu, ci si inohisu si vighiatu, si maiortatea casei primi si aici propusatiunea comisiunii, cá se recomande regimulu de urgentia liberarea lui Langievicz din Elveti'a; inse ministrii au votatu contra. — Resultatulul nu se sci care va fi, ca regimulu dupa dechiararea ministrului in siedinti'a din 21 nu primesce de normatória deciderile casei, apoi cas'a de susu inca are se mai vorbésca si la acést'a cestiune. —

Se trecemu si la desbaterile comisiunei financiare, cari arunca o lumina mai mare asupra resultatelor eventuale. — Se cuvine mai antaiu a nu lasa din vedere, ca comisiunea financiaria a primitu principiulu, ca celu mai corespundiatoriu midiulocu de a aduce unu echilibriu in bugetulu statului este numai economi'a séu pastrarea, ér' nu imarirea contributiunei; totu acestu principiu s'ar' dori a se pastra si la reformarea sistemei de contributiune pentru viitriu, cea ce e si general'a dorire a tuturoru popóreloru.

Trecemu dar' la siedinti'a comitetului financiaru din 23. C. Vrints ad. propusese, cá ministrii se se chiane pe 24 la siedinti'a comisiunei care si otari, ca se se midiolocésca defigerea deficitului impreuna cu regimulu. Se citi dar' mai antaiu o scrisória a min. de statu Schmerling catra presied. casei deputatiloru cu datu 22 Ian. 1865, in care regimulu cá respunsu in obiectulu acesta si arata dorinti'a, ca vre a contribui, cá sese midiolocésca unu echilibriu intre spese si venituri, numai se se aléga drumulu celu adeveratu de contielegere intre comitetu si regimu. Regimulu in not'a de susu primi cuprinsulu propunerii C. Vrints, inse mai legà de ea si conditiuni, la cari se se respunda mai nainte prin negociari cu comisiunea financiaria, si numai atunci se va afla regimulu in pusetiune a dejudeca, déca se póte midiuloci pe calea acést'a o invoire intre intentiunile comisiunei si ale regimului si spre scopulu acesta va tramite regimulu reprezentantii sei in sied. comisiunei fin. „Bécsi Hirado“ descopere acele conditiuni, pe lunga care regimulu e gata a face reductiuni séu scaderi in bugetu, acele sunt: a) déca cas'a deputatiloru nu va privi acést'a de prejudiciu séu casu de precedentia; b) déca va aplacida bugetulu pe doi ani 1865—66; c) déca se voru primi reviremente; d) si déca senatulul se va invoi la propunerea reformoi de contributiune.

In 24 venira ministrii in siedintia: Schmerling, Meoseri m. de politia, Lasser, Plener, Burger m. de marina si Dr. Hain de justitia. Min. Mecseri descopere intentiunile regimului si intréba pe comisiune in numele regimului, ca, candu primi propunerea lui Vrints, pana la ce cifra a socotitu ea deficitulu? Dupa disceptatiuni, la votisare se primi propunerea

lui Dr. Giskra cu 17 in contra la 10 voturi, ca cifra celu mai pucinu e de 25 milióne. . . Ministrii indata dechiarara, ca dupa acést'a votisare se afla siliti a intrerumpe negociarile. Prof. Brintz se încérca ai invoi, inse Skene ataca regimulu, ca jóca pe suptu ascunsu. — Ministrii dechiarà, ca trebuie se incunoscintiese mai antaiu intregu consiliu ministerialu apoi Joi potu continua pertractarile, la ocea ce se invoi si comisiunea. —

— Din comitetulu pentru drumulu de feru tienutu in 20 ne aduce „Lloydulu P.“ unu reportu fórte nefavoritriu, fienduca reprezentantele regimului siefulu de sectiune br. de K a l c h b e r g facia cu tóte informarile primite dela ceialalti membrii, dechiarà órdianu: ca „guvernulu trebuie se scia mai bine, ce e de folosu tiei, 'si ca regimulu tiene, ca in interesulu Ardélului lini'a Sibiiu-Turnu rosiiu e cea mai importanta, si elu sub neci una impregiurare nu se va induplecá a si dá invoirea s'a la vre-una alta linia. Opozitiunea in contr'a vointiei guvernului numai catu va impinge lucrulu acolo, cá Ardélulu se numai capete neci o cale de feru.“ — In 21 Ian. s'au luat inainte si cealalte petitiuni dela Mediasiu, Brasiovu etc., dar' ponenduse de o parte se luà inainte art. de lege alu reg.; punct. 1, si alu 2-lea se si primi.

In aceste se propune calea de feru dela Aradu preste Vintiu de diosu la Alb'a Iuli'a si se primesce garanti'a intereselor pentru ea; ér' dela Sibiiu pana la Turnu-rosiiu numai atuncia se va asterne calea, candu va fi asecurata imbinarea ei cu drumulu de feru alu Romaniei.

— Joi in 26 ér' venira ministrii la siedinti'a comisiunei, si seniorulu br. de M e c s e r i dechiarà in numele regimului, ca i cata a pune 2 conditiuni pe calea compromisului inainte de ce s'ar' rezolva cestiunea bugetului, ad. reviremente pe deplinu libere intre singuritele ministeria, ceea ce atatu insemnésca, catu: se se dè vóia libera, cá, ce se va crutiá la o rubrica séu ministeriu, se se póta intrebuintia la alta rubrica cerendu lips'a; d. e. candu la min. de resbelu s'ar' cere mai multe spese, se se póta folosi sumele economisate dela cealalte resorturi d. e. dela min. de instructiune; se cere bugetulu si pe an. 1866, cá se se póta imparti spesele pe 2 ani. Inse Giskra, Herbst, Beustl, Skene, Kaiserfeld etc. nu vrura neci de catu a pacta, pana candu regimulu nu va defige cifr'a reductiunei ad. se scada celu pucinu 25 mil. din bugetu si cu 16 voturi in contra la 13 otari comisiunea, ca nu primesce conditiunile, pana candu nu va defige regimulu cifra soaderei, asia ministrii parasira sal'a fóra a mai dice o bóba. Resultatulul tristu, amenintiatoriu a machnitu multu pe membrii comisiunei. — Ce lupte se voru mai incinge inca in sied. publice ale casei? —

Brasiovu 30 Ian. In Joiea viitória va da Domnisiór'a Elis'a Circa unu concertu in folosulu giunasticei. Ne bucuramu, ca venimu ér' in placut'a pusetiune de a ne incanta de maiestri'a si apolonie'a desteritate a virtuósei nóstre, a carei arcu si din concertulu trecutú secerà cele mai frumóse laure de bravura si in recensiiunile strainiloru. Speranu, ca atatu poterea magica a artei virtuósei nóstre, catu si scopulu acestui concertu va atrage animele mai cu caldura, decatulu la o serata profana. —

— Balulu ce se tienù totu spre scopulu acést'a esi catu se póte de nobilu si fù cercetatu de unu publicu alesu, de si nu pré numerosu, totusi nici pré insiratu. Mai e de insemnatu, ca s'a observatu cu mare placere chiaru si de catra straini trasur'a cea caracteristica ce domina in natiunea romana, ad. confidential'a conversare, care in totu decursulu balului a datu de rusine purtarea cea ambitiósa, infipta séu dosnica, ce caracterisésca numai o necultura si o ignorantia, ér' aici nu 'si aflà nici celu mai pucinu terenu, fienduca in de comunu publiculu intregu a fostu catu se póte de iovialu si escela toti intre sene in confidentia si familiaritate decents. Cauta se adaugu inca unu incidentu de fórte bunu presemnu séu dupa expresiunea moldo-romaniloru de bunu auguru, ca s'a vorbitu cu unu feliu de abandonare si dispretiu si in contra lucsului natavalosu, ce se suptiesoe pe di ce merge, luandui loculu simpl'a si decent'a toaleta; chiaru si din gur'a damelor audiramu expresiuni din cele mai intielepte, ca a sositu timpulu, cá se mai ridemu si noi de lume, de nemicurile si de desiartatiunile ei, lasandu sboru numai intielepteloru cumpaniri si dandu tóta dreptatea cuventelor celoru de auru ereditate dela strabuni: „ca crutiarea séu economi'a e celu mai mare castigu.“ Asia, tóta ambitiunea; marirea si glori'a nóstra se ne fia numai in faptele cele generóse de a inainta cultur'a in sinulu natiunei si aici se ne intrechemu care de care cu lucsulul, galantomi'a si cu liberalitatea, ca cu

catu vomu face mai multu pentru inaintare in cultura cu a-tatu vomu castiga cu totii mai multu.

— De mai multe dile se afla aici renumitul Tamburu Major alu imp. francesilor Louis Persoir cu societatea s'a. Productiunile D.s'ale mai vertosu „Marsiulu Zuaviloru“ si concertulu pe 12 tóhe etc. a seceratu celé mai rari aplause.

— Negotiulu a inceputu a baltui; lips'a de bani, ma cris'a ce o casiuna lips'a loru e generalu simtita.

— Apropos! Cá unu fulgeru a patrunsu anemele totu-roru oracululu repr. regimului de Kalchberg, care la descoperitu in comisiunea drumului de feru. Toti se afla mah-niti si cu intristarea tiparita pe facia oftésa, ca regimulu nu vede mai departe urmarile resolvirei sale. —

Sibiiu 18 Ian. Relative la resunetulu dintre Ternave publicatu in „Concordia“ se face in acést'a una reflexiune auctorului cu datulu de susu, cumca in catu privesce dominiulu episcopescu acum metropolitanu din Blasiu, precum si cel'a alu basilitoru séu calugariloru, apoi se póte linisci si cu densulu si altii, ca-oe dupa unu emisu alu inaltului ministeriu de financia inca din 3 Dec. 1856 Nr. 18,848, Mai. S'a c. r. apostolica s'a induratu parintesece a decide, cá bunurile episcopesci rom. cat., sede vacante, se nu se mai cuprinda de fiscu, ci se remana suptu administratiunea capituliloru resp. si veniturile intercalare se se bage in fondurile religionari pana la denumirea armatoriului episcopu, prin urmare dominiulu metrop. din Blasiu si celu basiliticu, care din cause fundate cu aprobarea pré inalta s'au pusu suptu administratiunea episcopiei, nu se voru mai cuprinde de fiscu sede vacante, ci se voru administrá de venerabilulu capitulu in sensulu pré inaltei decisiuni, ce s'a si facutu inca in acelu anu cunoscuta respectivele ordinariate.

Temisió'r'a 20 Ian. — Pentru publicatu iti impartasiescu, ca dela 16 incepundu curgu meru deputatiuni din giuru la Ilustr. D. Andreiu de Mocioni spre ai multiami pentru colucrarea cea energica si neintrerupta intru castigarea metropoliei. Una din Lugosiu condusa de v. comit. F'au ru si dupa ea alte din giuru, tóte fura primite cu multa caldura si expresiuni sentimentali.

UNGAR'IA. Diurnalele d'aici sperésa, ca diet'a Ungariei se va conchiamá deodata ou diet'a Croatiei si „Hon“ 'si arata convingerea, ca ambele tieri voru veni la convictiunea, ca numai mana de mana potu inaintá in institutiunile cele liberali comune.

— „Hirnök“ publica in fruntea foii, cumca propunerile cancelariei Ungariei privitorie la reformele administratiunii si justitiei pentru Ungari'a au sositu indereptu de la Maiestatea S'a cu acea indrumare, ca acestea propuneri se voru dá cá propusatiuni regie la diet'a Ungariei. Totudeodata s'a ordonatu, cá pentru intetirea proceselor plutitorie se se dè judecatoriloru dela tabul'a septemviralu referenti adiutatori precum si pentru tabul'a regia de instanti'a a dóu'a. In fine cu resolutiunea din 23 Ian. s'ar' fi ordonatu intetit'a conchiamare a dietei Ungariei si tóte lucrarile preliminaru pentru catu mai curund'a redicare a provisorului militarui. Provisorulu se va redica numai pe la Aprilie.

Vien'a in 23 Ian. Maiestatea S'a c. r. apostolica be-nevoi a primi audientia si a presiedé la unu consiliu ministerialu.

Se constatésa oficialuminte, ca S. S. pontificele romanu a intaritu denumirea episcopului titulariu r. cath. in Transilvani'a, Il. S'a Mahaile Fogarasi, care aprobare a si sositu la Vien'a.

— Szemere sosi la Vien'a si deacolo candu intrà pe pamentulu Ungariei intre riuri de lacrimi se lasà in genuchi ro-ganduse astfeliu, incatu pe toti cei de facia ii cuprinse o misi-oare adunca. In Pest'a fu indata cercetatu de mai multe persóne, si asiadiatu in ospitalu.

— Conferinti'a banala a croatiloru e convocata pe patru Februaru si va consta cam din 42 de persóne de celé, ce nu sunt din sinulu opostiunii.

Cronica esterna.

FRANC'IA. Pana acum au protestatu in contr'a opririi ministeriului de cultu de a se publicá enciclió'a 62 de episcopi si 13 metropoliti, ér' episcopulu de Orleans renumitul Dupanloup intr'o brosiura imputa regimului, ca e partisanu si unilaterariu, ca diurnaleloru concede atacarea enciclicei, ér' preotimei apararea ei nu; si dovedesce ca enciclió'a nu se impotrivesce desvoltarii vietiei de statu, ci din contra libertatea cea adeverata si progresulu celu adeveratu póte prosperá mai siguru sub scutulu besericeii romane. Asta brosiura se dice, ca e unu evenimentu in Franci'a, si guvernulu in-cepe a se muiá.

GERMAN'IA. Prusi'a. Desbaterile adresei in cas'a

deputatiloru trage fórté tare atentiunea nu numai a diurnali-sticeii, ci si a popóreloru, cari presimtiescu repediunea, in care au devenitu tentintiele absolutistice. Maioritatea camerei a respinsu proiectele de adresa ale minoritatii, dicundu, ca in impregiarile de facia camer'a numai catu ar' mai ingreuiá cointielegerea cu regimulu facunduse adresa; si conclusulu fù cá se nu se tramita neci o adresa. Ministru c. Eulenburg descopere camerei, ca tóta grautatea conflictului e reorganisa-tiunea armatei, pentru care regele are atat'a predilectiune, in catu elu nu va concede neoi o modificare in reform'a mili-taria, cum ai dice, elu si spelà manile cá Pilatu, ca nu mini-steriulu e acél'a, care face dificultati, ca elu asia a aflatu starea lucrului, candu a primitu càrm'a, ci regele vre asia. Va se dica, ca constitutiunea in Prusi'a a devenitu absolutistica, cum e si cea din Rusi'a. —

RUS'IA. In anulu decursu a datu Rusi'a materia de adiunsu istoriei pentru de a-i trage faptele inaintea judecatii lunei, dupa cum definésce Schiller istori'a. Voimu se dicemu, ca unu poporu nefericitu, daruitu dela natura cu mai multu curagiu, decatu cercuspectiune de a cumpani bine even-tualele rezultate ale intreprinderiloru lui, ca poporulu polonu dupa una insurectiune cerbicósa, care a pusu la mirare pe tóta Europ'a, fù diecimatu de Rusi'a si umilitu, ou mediuló-cele cele mai violente si mai necesorabile, pentru dieci de ani inainte, in cata astadi abia le mai vine si celoru emi-granti din Parisu si Elveti'a a si mai cantá imnulu nationalu cu refrenulu: „Inca nu e perduta Poloni'a.“ De altumintre-lea Rusi'a s'a ocupatu totu anulu cu reformarile institutiuni-loru interne ale imperiului, cari li-a claditu pe basele cele vechi patriarchale aristocratice, care inse potu se devina cu tempu impuitorie. In sfer'a institutiunii s'au introdusu im-bunatatiri, s'au redicatu si nóue scóle si institute, s'au intro-dusu jurii si in loculu censurei in parte una nóua lege de presa. Congregatiunile pe longa guvernatori incepute potu aventá si parlamentarismulu in Rusi'a. Civilisatiunea pariesce dar' pe calea s'a inainte in laintrulu Rusiei si póte deveni formidabila Europei. Bunurile monastiriloru in Poloni'a se secularisara si, spre a mai mulcomi anemele, reg. se arata, ca vré a dá una mesura mai cumpatata de drepturi autonóme; voidu a reindulei pre poloni, cá cu ei in fronte se si rea-puce apoi Rusi'a misiunea panslavistica. — „Botschft.“ tocma aduce una corespondintia din Petruburgu 19 Ian., care des-copere, ca politic'a esterióra a Rusiei venésa principiulu de asi aliá popórele d'impregiuru cu legaturi familiare, cum facu mai eri cu Danimarca si crede, ca si in principatele sudice se afla simptomele unoru mai bune relatiuni. — Literatur'a Rusiei se ocupa multu cu tendintie panslavistice si are misiunile s'ale prin tóte tierile, unde locuesce vre-o suflare slavóna, ramurindusi propagand'a pretutindinea spre a desoeptá simtiulu panslavu. Resultatele batu la ochi, pentruca slavismulu a inceputu a-si profitá credinti'a in viitoriulu lui si prin diur-nale si inoa publice fara a mai ascunde pisic'a in sacu. — Representantiele, care tocma acuma se alegu in tóta Rusi'a spre a fi de adiutoriu cu sfadnirea pe longa siefii guverne-mentelor, le privesou tóte rasele slavice din Europ'a cá unu presemnu fericitu, ca tocma acum li-se deschide er'a de multu sperata, cu imbratiásindu Rusi'a institutiunile liberali, se iè ea iniciativ'a a creá viitoriulu panslavismului in Europ'a. Rusi'a dar' temporisésa. —

TURC'IA. Scirile novissime din Constantinopole vorbescu despre unu conflictu intre solii poteriloru cu pórt'a. Acést'a ad. dede una lege noua de presa, in care se impune tuturor redactoriloru detorintia cá atari a se supune jurisdictiunii tieriei. Ambasadorii pretindu, ca acést'a lege e in contra capitulatiuni-loru incheiate mai inainte si ei nu voru concede vatemarea jurisdictiunii consularie.

AMERIK'IA. Mecsicu. Imperiulu mecsicanu infintiatu prin luptele si sangerarea franciloru in anulu decursu in-cepe a se bucurá de institutiuni si reforme liberali suptu domni'a noului monachu Macsimilianu. Cu tóte acestea republi-canismulu inca totu se mai susutiene si se infrunta cu ar-mat'a imp. Rom'a a mediulocitu unu concordatu si cu re-gimulu Mecsiculu, basele caruia sunt: tolerantia religiu-niloru neoprte prin lege, preotimea cath. primesce salariu din cas'a statului si n'are voia a luá mita pentru ministrarea tainelor relig'i'a cath. e relig'i'a. Statului si proprietatea be-sericésca e proprietate nationala, restaurarea cinurilor reli-gióse nu se póte face fara de aplacidarea regimului, privile-giele de pana acum se se modifice. Unu astufeliu de concordatu vine mai aprópe de egalitatea confesiuniloru decatu altele.

Altu ceva importantu din chronica asta data nu avemu de impartasitu; Ci ne place a fini cu Romani'a. —

Adres'a senatului romaniei la mesagiu.

Eri la 2 óre dupa amiadia-di, senatulu in corpore a avutu onóre a presenta adresa s'a Inaltimei séle Domnitoriului.

Inaltimea Sea a priimitu in sal'a tronului pe corpulu ponderatoru, incongiuratu fiindu de ministrii sei, de cas'a sea militara.

Domnulu generalu Ioan Florescu, antaiulu vice-presiedinte alu senatului a cititu urmatórea adresa:

Prea Inaltiate Dómne.

„Senatulu Romaniei a aclamatu, cu tier'a intréga, patrioticulu discursu adresatu de Inaltimea Vóstra catre intrunile adunari legislative, in diu'a deschiderii constitutionalei loru sesiuni.

„Senatulu, petrunsu de inalt'a si delicat'a sea misiune ce ei dau nouele institutiuni, fara de a mai arunca o ochire retrospectiva asupra evenimentelor din trecutu, si a impregurarilor care impedecau organisarea si desvoltarea institutiunilor tieriei, ei place mai bine a concentrá tóte cugetarile séle asupra presentului si viitorului Romaniei, caria Maria Vostra, tare prin sanctiunea intregéi natiuni, ati sciutu cu atata energia, intieptiune si patriotismu a 'i deschide o noua era de prosperitate.

„Astadi mecanismulu puteriloru statului este complectu si coprinde in sine tóte elementele de libertate si de stabilitate neaparate unei grabnice si serióse organisari.

„Totulu depinde déra de la armonia ce negresitu va domni intre aceste corpuri.

„Senatulu este gelosu, Prea Inaltiate Dómne, a ve proba ca, petrunsu de asemenea simtimintu, cá aperatoru alu baselor constitutive ale nouelor nóstre institutiuni, va fi pururea celu mai devotatu tronului Romaniei.

„Inaltimea Vóstra, chiamandu la viati'a politica tóte clasele societati nóstre, resolvandu cestiunea sociala, ati inchisur'er'a discordieloru, a ureloru si a luptelor de partitu si ati reintrodusu stramosésca fratie.

„Resplatarea unui asemenea resultatu Inaltimea Vóstra o veti gasi in insusi satisfacerea ce da consciinti'a unei datorii implinite. Acésta resplatare o gasiti, Prea Inaltiate Dómne, si in unanimitatea cu care natiunea a respunsu la apelulu Inaltimei Vóstre si in recunóscerea noului statutu din partea inaltei porti si a puteriloru garante. Augustii monarohi, dandu acésta noua dovada de inalt'a loru buna vointia pentru Romania, au castigatu titluri neprescriptibili la recunoscinti'a ei, si esprimendu acestu sentimentu, senatulu nu este de catu credintiosulu organu alu recunoscinti'ii nationale.

„Cercetandu cu seumpetate sirulu reformelor sevarsite si legiuriloru promulgate de Inaltimea Vóstra, in acestu din urma periodu de siépte luni, senatulu constata ca Inaltimea Vóstra nu puteati face o mai intielépta si mai patriotica intrebuintiare de esceptionalele puteri ce V'a incredintiatu natiunea prin plebiscitulu din 10—14 Maiu.

„Urmati, Prea Inaltiate Dómne, pe calea ce V'a deschisur vointi'a nationala, si veti gasi totu d'auna senatulu gata a contribui, in marginele competintiei séle, la totu ce póte interesa si consolida statulu Romanu.

„O cestiune la care senatulu, ca si tóta tier'a, tiene cá la o cestiune adeveratu nationala este aceea a monastiriloru pamentene dise inchinate. O insemnata parte a teritoriului Romanu, ne mai putendu remané in man'a comunitatiloru straine, s'a si otaritu prin legea din 13 Dec., anulu 1863. Éru in privinti'a negociatiuniloru deschise la Constantinopole pentru ajutorulu ce va fi a se fiá odata pentru totu d'auna, locuriloru sante, senatulu, impreuna cu tier'a intréga, este de mai inainte incredintiatu de bunulu resultatu ce veti dobandi; caci, cine mai bine de catu Maria Vóstra cunóscé midiolócele tieriei, precum si sentimentele de pietate de care Romania a datu totu d'auna probe besericee ortodocse in Orientu?

„Senatulu nu mai pucinu a apretiuutu cugetarile emise in discursulu tronului in privinti'a cestiunei rurale, definitivu resolvata prin impropriatarirea tieranului si legiuit'a despagubire a proprietarului pusa sub garanti'a si sub scutulu onórei guvernului si a tieriei. Cestiunea ast-felu resolvata, va produce infratirea intre tieranulu plugaru si proprietaru; ear proprietatea, atatu a unuia catu si a celuilaltu, devine absoluta si sacra, atribute de care ea se bucura in tota lumea civilisata, ca un'a ce este celu din urma resultatu alu inteligintiei si activitatii omenesci.

„Dupe ce ne amu indeplinitu sacr'a datoriu de a felicita pe Maria Vóstra pentru reformele si legiurile cu care ati dotatu tier'a intr'unu spatiu de timpu atatu de scurtu, nu ne remane, Prea Inaltiate Dómne, de catu a Ve roga se contati pe celu mai devotatu concursu alu senatului, care va fi norocitu a contribui la continuarea marei opere incepute cu atata intieptiune si patriotismu de Inaltimea Vóstra.

„Senatulu nu va perde nici o data din vedere, ca misiunea sea cea mai importanta este aceea de a incongiura tronulu de tóte garantiile ce potu asigura tieriei linistea si stabilitatea, de a mantine ecuilibriulu intre puterile statului, precum si de a apera, pentru a le intari, pactulu fundamentalu si libertatile nóstre publice.

„Ast-feliu, vomu puté dice impreuna cu Maria Vóstra, ca statulu si societatea Romana se voru consolida pe basa drepturiloru vechiei nóstre autonomii si a mariloru principie ale egalitatii si civilisatiunii moderne.

„Se traiésca Romania!

„Se traiésca alesutu reformatorulu ei ALECSANDRU IOAN I.!”

Presiedintele senatului, Nifon metropolitulu Ungro-valachiei. Vice-presiedinte, I. E. Florescu. Secretari A. Teriachiu, Catargiu. Nr. 61, Ianuarie 13, 1865.

La acésta, Inaltimea S'a a cititu urmatorulu respunsu:

Prea-sante Parinte!

„Domniloru senatori!

Priimiti multiamirile mele cele mai vii pentru dreptatea ce dati acteloru mele.

„Concursulu ce 'mi fagaduiti este inchezesuirea cea mai buna a consolidarii institutiuniloru si libertatiloru nóstre publice, si a prosperitatii generale si private a romaniloru.

„Nici odata cá acum, tier'a nu a avutu trebuinti'a de o intielegere mai strinsa si mai sincera intre corpurile mari ale statului.

„Sunt fericite de a constata ca acésta intielegere exista, si, din parte-mi, eu voiu pune tóta staruinti'a spre a pastra acésta armonia manósa in bine.

„Multiamescu inca odata senatului pentru devotamentulu ce 'mi promite, si profitu de acésta ocaziune solemná spre a felicita in presiedintele seu pe Primatulu Romaniei, pe auteiulu Capu alu besericee ortodocse romane.

„Prin acestu nou titlu, cu care se impodobesce metropoli'a din Bucuresci, voiescu a contribui la realtiarea prestigiului santei nóstre religiuni, la unirea clerului din ambele tieri surori.“

Dupa acésta Inaltimea Sea a mai adaugitu urmatórele cuvinte:

„Pe longa acestu respunsu alu tronului, voiescu, Domniloru Senatori, a ve mai adresá cateva cuvinte proprii ale Mele si rostite din anima. In midioloculu impregiariloru pline de pericole, prin care amu trecutu, ideea a careia realitate amu urmarit'o mai cu deosebire, a fostu Crearea Senatului, acestu Corpu fara care ar' fi cu neputintia a se asigura libertatei publice si insusi guvernulu constitutionalu. Me simtu fericitu, ca staruintiele mele s'au indeplinitu; si dara, credu ca senatulu se va tiene pururea la inaltimea misiunei séle ast-felu, cá se potu pururea a me bucura si a me mandri, ca 'lu amu instituitu.

„Se traiésca dar' senatulu Romaniei!“ „Regen.“

— Respunsulu Mariei Sale la adresarea camerei, plinu de emotiune, fú acesta:

„Priimésca adunarea electiva rostirea multiumiriloru mele celoru mai vii pentru dreptatea ce da acteloru mele, pentru devotamentulu ce'mi arata, pentru lealulu concursu ce'mi promite.

„Adunarea mi le-a si doveditu acestea prin doue mari acte, prin votarea bugetului pe anulu in care intramu, si prin acésta adresa, care va fi unulu din titlurile cele mai pretiése ale vietiei mele.

„Cu adunarea actuala, Eu sunt solidaru inaintea natiunii, si dar' cu dinsa strigu: Se traiésca Romania! si pentru fericirea Romaniei, strigu: Se traiésca adunarea!“ — „Ref.“

Eesemplare sunt; ve rogu numai nu intardiati, ca obligatiunile ne sunt comune. —